

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.194>

JEL classification: C63, D21, M10
UDC: 658.011.01

Ольга СОБКО

доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри підприємництва і торгівлі,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: o.sobko@wunu.edu.ua

Світлана СТАХУРСЬКА

аспірантка,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: svitlanastahurska@gmail.com

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗМІН

АНОТАЦІЯ

Вступ. Досліджено напрям розвитку інтелектуального потенціалу як фундаментального чинника забезпечення ефективності діяльності на мікрорівні в умовах змін економічних систем. Доведено посилення впливу інтелектуального капіталу на розвиток інтелектуального потенціалу підприємств. Здійснено аналіз стану та динаміки інтелектуальної доданої вартості молокопереробних підприємств. Встановлено резерви для розвитку інтелектуального потенціалу молокопереробних підприємств на основі покращення управління інтелектуальним капіталом.

Предметом дослідження є розвиток інтелектуального потенціалу підприємства.

Метою дослідження є аналізування розвитку інтелектуального потенціалу молокопереробних підприємств і виявлення резервів його покращення на основі удосконалення управління інтелектуальним капіталом в умовах сучасних змін.

Метод (методологія). У процесі дослідження для обґрунтованості положень, наведених у статті, використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: логічний – при обґрунтуванні впливу інтелектуального капіталу на розвиток інтелектуального потенціалу підприємства; аналізу і синтезу – для оцінювання основних підходів до трактування понять і методики оцінки величини інтелектуальної доданої вартості; порівняння і групування – для систематизації показників, застосованих для оцінювання ефективності управління розвитком інтелектуального потенціалу підприємства; графічний метод – для наочного представлення результатів аналітичних досліджень; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення і формулювання висновків.

Результати. Виявлено резерви розвитку інтелектуального потенціалу на основі покращення управління інтелектуальним капіталом молокопереробних підприємств. Доведено, що інтелектуальний капітал є основою в розвитку інтелектуального потенціалу підприємства. Уточнено поняття інтелектуальний потенціал підприємства як можливості створювати інтелектуальну додану вартість шляхом налагодження виробництва та комерціалізації інтелектомісткої продукції, що забезпечує інноваційний розвиток бізнесу. Побудовано прогностичні моделі змін інтелектуальної доданої вартості для молокопереробних підприємств, як основного індикатора рівня управління розвитком інтелектуальним потенціалом. Обґрунтовано доцільність активізації процесів формування інтелектуального капіталу молокопереробних підприємств для збільшення потоків інтелектуальної доданої вартості. Встановлено резерви підвищення коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на молокопереробних підприємствах для підвищення інтелектомісткості виробництва.

Сфера застосування результатів. Поширення в практичній діяльності українських підприємств, які функціонують в сфері молокопереробки підходів для активізації розвитку інтелектуального потенціалу, дозволить посилити їхню інтелектомісткість та інноваційність, що покращить можливості для виходу на міжнародні ринки.

© Ольга Собко, Світлана Стахурська, 2023

Отримано: 30.04.2023 р.

Рекомендовано до друку: 12.05.2023 р.

Опубліковано: 31.05.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Собко О., Стахурська С. Розвиток інтелектуального потенціалу підприємства в умовах сучасних змін. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 2. С. 194-201. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.194>

Ключові слова: інтелектуальний капітал підприємства; інтелектуальний потенціал підприємства; інтелектуальна додана вартість; інтелектомісткість; інноваційність; конкурентоспроможність.

Вступ

Трансформація економічних систем, що відбувається в посткризовий період після пандемії в Україні доповнюється викликами, спричиненими війною. Однак, економіка знань безумовно посилює вплив інтелектуальної складової, що забезпечується чинниками знань, інтелекту, інформаційних технологій, та вимагає посилення інтелектуалізації виробничо-комерційних процесів. Так, післявоєнна відбудова економіки країни, де знищено значну частину території терактами із «загальною сумою збитків інфраструктурі ... 140 млрд. дол. США» вимагатиме посилення інтелектуалізації на усіх рівнях функціонування економічної системи [8]. Адже, лише розширення меж застосування нестандартних підходів і пошуку інноваційних рішень в сфері інтелектуалізації процесів ведення бізнесу забезпечить економічне зростання на мікрорівні. Відтак, це додатково посилює вплив інтелектуального потенціалу на ефективність господарювання, конкурентоспроможність, інноваційність та інтернаціоналізацію українських підприємств.

Зважаючи на це, доцільність пошук резервів розвитку інтелектуального потенціалу українських молокопереробних підприємств для активізації їхньої інноваційної та експортної діяльності, стає зрозумілою.

В сучасних умовах змін в функціонуванні економічних систем інтелектуальний потенціал стає основою генерування інтелектуальної доданої вартості підприємств, інтелектуалізації праці тощо. Дослідження тематики інтелектуалізації в підприємстві активізується у світовому науковому просторі у зв'язку з трансформацією економічних систем. Таким чином, в нинішніх наукових дискусіях усе частіше з'являються публікації з проблематики інтелектуалізації як окремих виробничо-комерційних процесів, так і цілих підприємств. Так, низка українських науковців, зокрема Бриль І. В., Брюховецька Н. Ю., Богуцька О. А., Кісь С. Я., Чорна О. А. досліджують проблематику інтелектуалізації підприємств [1; 2; 3; 7]. Заслужовують на увагу дослідження аспектів інтелектуалізації через призму «мотивації праці персоналу промислових

підприємств», «моделювання інтелектуалізації праці» таких науковців як Булеєв І. П., Брюховецький Я. С., Богуцька О. А., Іваненко Л. В. [4; 5]. Цінними є дослідження професорів Кузьміна О. Є., Кісь С. Я., Шпака Н. О. проблематики інтелектуалізації в межах окремих аспектів, зокрема «діджиталізації маркетингової діяльності» [10]. Обґрунтування залежностей між інтелектуалізацією та інноваційністю підприємств вміщено в публікації професорів Вострякової В. Ю., Махової Г. В., де наведено аналіз патентної статистики та визначення її в якості «індикатора інноваційної діяльності вітчизняних підприємств» [6]. Отже, проблематика інтелектуалізації діяльності підприємств, яка забезпечується на основі розвитку інтелектуального потенціалу нині є популярним напрямом наукових досліджень, що підтверджує актуальність поданої статті.

Позитивна динаміка інтелектуального потенціалу підприємства, як каталізатора інноваційних змін забезпечується на основі розвитку інтелектуального капіталу як основного джерела його формування. Таким чином, цілком обґрунтованим є пошук резервів розвитку інтелектуального капіталу, що активізує процеси інтелектуалізації праці на підприємстві, підвищує інтелектомісткість та інноваційність продукції, посилює конкурентоспроможність тощо. Отже, проблематика розвитку інтелектуального потенціалу сучасних підприємств нині є популярним напрямом наукових досліджень. Однак, в умовах завершення глобальної пандемії в світі, а в Україні ще й кризи, спричиненої війною виникає необхідність пошуку резервів розвитку інтелектуального потенціалу вітчизняних молокопереробних підприємств, що й є предметом нашого дослідження.

Мета та завдання дослідження

Метою написання статті є проаналізувати розвиток інтелектуального потенціалу молокопереробних підприємств і виявити резерви його покращення на основі удосконалення управління інтелектуальним капіталом в умовах сучасних змін.

Виклад основного матеріалу дослідження

Формування інтелектуального потенціалу підприємства, який і забезпечує створення потоків інтелектуальної доданої вартості базується на стані розвитку інтелектуального капіталу. Функціонування інтелектуального капіталу на підприємстві знаходить своє практичне відображення в інтелектуальній власності. Доцільність активізації діяльності українських молокопереробних підприємств в сфері формування інтелектуальної власності нині пояснюється використанням потенційних можливостей для виходу на міжнародні ринки, зокрема ринок ЄС. Адже, конкуренція змушує сьогодні витратити значні кошти на фінансування об'єктів інтелектуальної власності. Проведений аналіз діяльності суб'єктів господарювання в сфері надходження заявок на об'єкти промислової власності в Україні у 2017–2021 роках підтверджує позитивну динаміку в частині географічних зазначень (більш ніж трьохкратне зростання) та торговельних марок (зростання в 1,04 рази), поданих заявок на реєстрацію промислових зразків (зростання в 2,6 рази), торговельних марок (зростання в 1,8 рази) [7]. Негативним моментом можна відзначити те, що темпи

зростання у 2021 р. в порівнянні з 2020 р. знизилися, що доводить необхідність покращення діяльності вітчизняних підприємств в сфері інтелектуальної діяльності.

Активність промислових підприємств переробної промисловості в частині подання заявок на винаходи залишається низькою. Так, протягом 2017–2021 рр. помітним є зниження загальної кількості виданих патентів, зокрема для підприємств харчової промисловості нижче одного відсотка (0,2% у 2017 р. до 0,4% у 2021 р.) [8]. Зауважимо, що в сфері молокопереробки у 2021 р. помітною була діяльність ПАТ «Житомирський маслозавод» (23 заявки) [8]. Таким чином, для об'єктів нашого дослідження ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та ТОВ «Молокозавод «Самбірський» доцільно активізувати цей напрям діяльності, що забезпечить розвиток їх інтелектуального потенціалу.

Проведений порівняльний аналіз в частині реєстрації торговельних марок національними суб'єктами у 2017–2021 р. також свідчить про позитивну динаміку, що є додатковим свідченням доцільності пошуку резервів у цій сфері інтелектуальної власності, що й формує інтелектуальний капітал суб'єкта господарювання (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка поданих заявок на торговельні марки в Україні 2017–2021 рр. та прогнозна модель на 2022–2023 рр.

*Джерело: побудовано автором самостійно на основі [8, с. 15]

Таким чином, бачимо позитивні тенденції в зміні аналізованого показника. Для прогнозування очікуваних змін в частині реєстрації торговельних марок в 2022–2023 рр.

застосуємо лінійну та поліноміальну моделі. Зважаючи на R^2 в прогнозних цілях використаємо лінійну модель ($R^2=0,95$):

- поліноміальну модель третього ступеня ($R^2=0,99$):

$$y = 93,702x^3 - 867,14x^2 - 386,57x + 19,135 \quad (1)$$

де x – роки.

Отже, у 2022 р. очікується, що зростання кількості поданих заявок на отримання торгових марок складе 1,6 рази, в 2023 р. темп росту сповільниться до 1,4 рази. Таким чином, очікуваним є згортання активності в частині подання заявок на торгові марки серед українських підприємств, що, з одного боку, пояснюється війною, а з іншого зумовлена низкою причин, зокрема термінами розгляду таких заявок. Адже, середній термін розгляду заявок на торговельні марки у 2021 р. становив 1,6 року [8].

Торговельні марки (бренди) є важливим елементом інтелектуального капіталу, який лежить в основі розвитку інтелектуального потенціалу підприємств. Водночас, серед об'єктів нашого дослідження торговельні марки характеризуються обмеженістю, зокрема одним брендом, що й обмежує можливості для розвитку інтелектуального потенціалу. Так, дослідження підтверджують, що основні конкуренти, які функціонують в сфері молокопереробки мають значну перевагу (напр., «Данон» (7 торгових марок), «Люстдорф» (6)). Успішність функціонування останніх дозволяє стверджувати про

доцільність покращення брендингу, зокрема розвитку нових торгових марок для ПрАТ «Тернопільський молокозавод», ТОВ «Галичина» та ТОВ «Молокозавод «Самбірський», що покращить формування інтелектуального капіталу.

Для виявлення резервів розвитку інтелектуального потенціалу підприємств на основі інтелектуального капіталу в нашому дослідженні прийнято коефіцієнт інтелектуальної доданої вартості. Зміни величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на досліджених суб'єктах господарювання підтвердили нестабільність динаміки та дозволили виявити резерви для покращення. В аналітичних цілях в дослідженні застосовано кореляційно-регресійний аналіз з метою прогнозування змін величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості для досліджених суб'єктів господарювання.

Для оцінювання зміни величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018–2021 рр та прогнозування очікуваних у 2022 р. результатів на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» застосовано метод кореляційно-регресійного аналізу. Для прогнозування зміни величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» у 2023 р. застосовано поліноміальну модель 3 ступеня ($R^2=0,84$) (рис. 2):

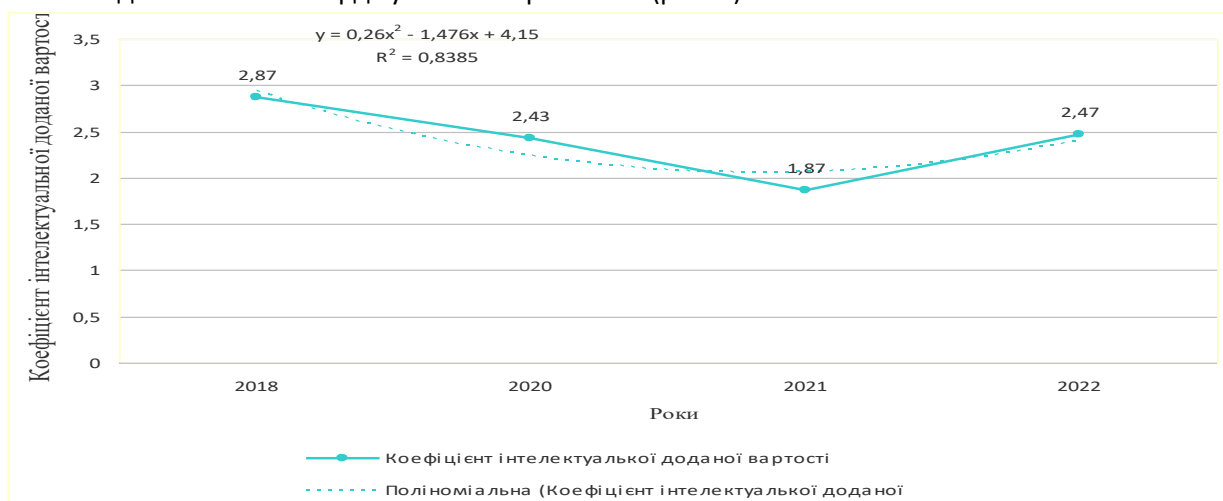

Рис. 2. Динаміка коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018–2022 рр. та прогнозна модель на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» у 2023 р.

*Джерело: побудовано автором самостійно на основі аналізу даних суб'єкта господарювання

$$y = 0,26x^2 - 1,476x + 4,15 \quad (2)$$

де x – роки.

Таким чином, прогнозна модель змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» у 2023 р. показує очікування позитивної динаміки. Отже, у 2023 р. на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» очікується суттєве (двократне) зростання коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості (від 2,06 до 3,37). На основі прогнозної моделі встановлено, що в порівнянні з попереднім роком зростання коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ПрАТ

«Тернопільський молокозавод» становитиме 1,3 рази.

Вивчення зміни величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018–2022 рр та прогнозування очікуваних у 2023 р. результатів на ТОВ «Молочна компанія «Галичина» із використанням методу кореляційно-регресійного аналізу дозволяє встановити низку негативних тенденцій (рис. 3).

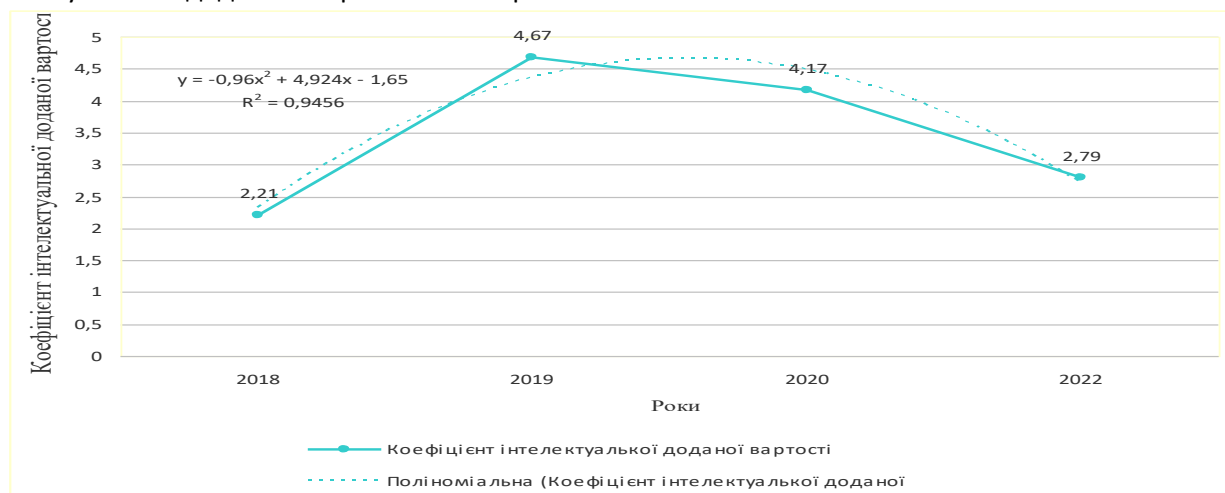

Рис. 3. Динаміка коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018–2022 рр. та прогнозна модель на ТОВ «Молочна компанія «Галичина» у 2023 р.

**Джерело: побудовано автором самостійно на основі аналізу даних суб'єкта господарювання.*

Таким чином, для оцінювання змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ТОВ «Молочна компанія «Галичина» у 2018–2022 рр. та побудови прогнозних моделей на 2023 р. доцільним є використання емпіричної поліноміальної моделі третього степеня (якість 0,95). Таким чином, прогнозна модель змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ТОВ «Молочна компанія «Галичина» у 2023 р.:

$$y = 0,96x^2 + 4,924x - 1,65 \quad (3)$$

де x – роки.

Таким чином, проведений аналіз змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у

2023 р. на ТОВ «Галичина» доводить очікуване зростання на рівні 1,03 рази в порівнянні з 2018 р. та 2,7 рази – в порівнянні з 2022 р. Враховуючи, що у 2022 р. на ТОВ «Галичина» відбувся різкий спад (1,5 рази в порівнянні з попереднім роком), то й зростання не є таким значним.

Для оцінювання зміни величини коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018–2022 рр та прогнозування очікуваних у 2023 р. результатів на ТОВ «Молокозавод «Самбірський» застосовано метод кореляційно-регресійного аналізу (рис. 4).

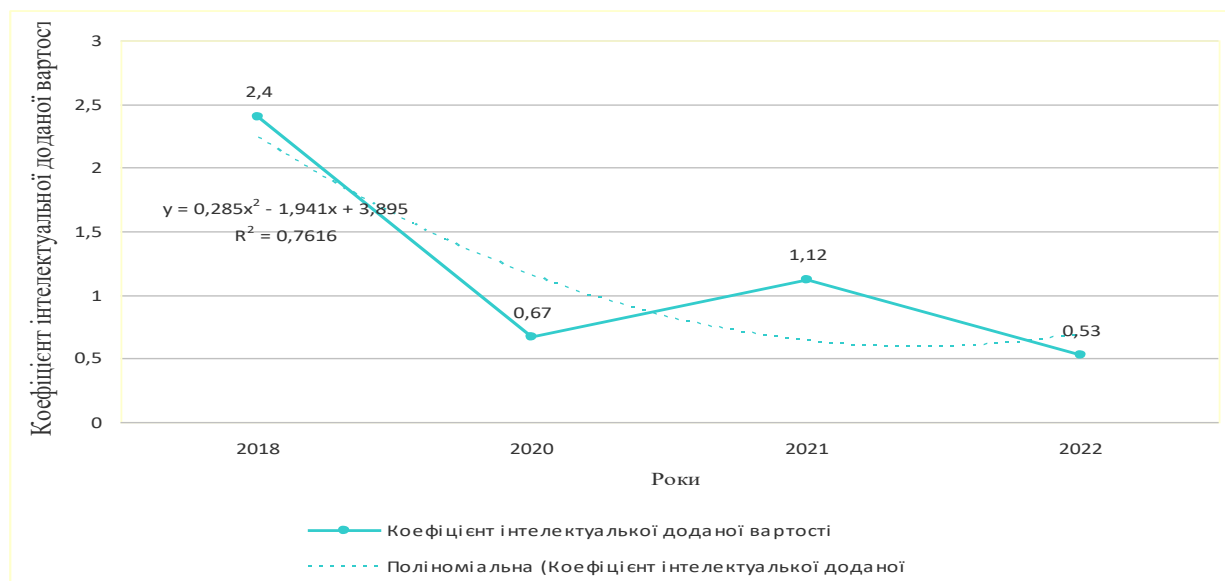

Рис. 4. Динаміка коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2018-2022 рр. та прогнозна модель на ТОВ «Молокозавод «Самбірський» у 2023 р.

**Джерело: побудовано автором самостійно на основі аналізу даних суб'єкта господарювання.*

$$y = 0,285x^2 - 1,941x + 3,895 \quad (4)$$

де x – роки.

Проведений аналіз змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2022 р. на ТОВ «Молокозавод «Самбірський» доводить очікуване зростання на рівні 4,5 рази в порівнянні з 2018 р. та 2,1 рази – в порівнянні з 2021 р. Прогнозування змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості на ТОВ «Молокозавод «Самбірський» у 2023 р. підтверджує неоднозначність ситуації, зокрема зниження показника в 1,8 рази в порівнянні з 2018 р. та підвищення в 2,5 рази – в порівнянні з 2022 р. Узагальнивши, можемо стверджувати, що навіть таке значне очікуване підвищення коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості у 2023 р. не дозволяє стверджувати про покращення ситуації на ТОВ «Молокозавод «Самбірський» оскільки навіть в таких умовах не буде досягнуто рівня 2018 р.

Таким чином, оцінювання динаміки коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості досліджених молокопереробних товариств

дозволив виявити резерви в забезпеченні розвитку інтелектуального потенціалу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Пропонована стаття є спробою обґрунтувати напрями розвитку інтелектуального потенціалу суб'єктів господарювання, які функціонують в сфері молокопереробки. Результати оцінювання змін коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості дозволили виявити резерви його підвищення, що забезпечить розвиток інтелектуального потенціалу досліджених суб'єктів господарювання. Доведено, що виявлені нестабільності та негативні динаміки в зміні коефіцієнта інтелектуальної доданої вартості товариств свідчать про обмежені можливості для розвитку інтелектуального потенціалу.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати про посилення впливу інтелектуального капіталу на розвиток інтелектуального потенціалу суб'єктів господарювання, а її вивчення є доцільним у подальших наукових дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бриль І. В. Визначення мотиваційних переваг інтелектуалізації підприємств базових галузей промисловості. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 1 (55). С. 142–150.
2. Брюховецька Н. Ю., Чорна О. А. Інтелектуалізація як пріоритетний напрямок розвитку промислових підприємств в умовах Індустрії 4.0. *Економіка промисловості*. 2019. № 4 (88). С. 28–57.
3. Брюховецька Н. Ю., Богущька О. А.,. Інтелектуалізація підприємств: підходи, сутність, структура. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 1 (59). С. 92–100.
4. Богущька О. А., Брюховецький Я. С. Оцінка рівня інвестиційно-інноваційної активності у взаємозв'язку з політикою інтелектуалізації та мотивації праці персоналу промислових підприємств. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1 (32). С. 19–25.
5. Булев І. П., Брюховецький Я. С., Іваненко Л. В. Моделирование повышения уровня интеллектуализации труда работников предприятия. *Економіка промисловості*. 2017. № 2 (78). С. 80–96.
6. Вострякова В. Ю., Махова Г. В. Патентна статистика як індикатор інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2612/2483>.
7. Кісь С. Я. Інтелектуалізація діяльності підприємств: доцільність, умови, технології: моногр. / за ред. проф. В. П. Петренка. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. 268 с.
8. Річний звіт 2021. Національний орган інтелектуальної власності. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент). URL: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2021.pdf>.
9. Туди прийшов «руський мир»: які міста України були повністю або частково зруйновані під час війни. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/02/03/infografika/suspilstvo/tudy-pryshov-ruskyj-myr-yaki-mista-ukrayiny-buly-povnistyu-abo-chastkovo-zrujnovani-vijny>.
10. Шпак Н. О., Кісь С. Я. Особливості формування системи менеджменту «розумними підприємствами». *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 42. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1652/1589>.
11. Shpak, N.; Kuzmin, O.; Dvulit, Z.; Onysenko, T.; Sroka, W. Digitalization of the Marketing Activities of Enterprises: Case Study. *Information*, 2020, 11, 109. URL: <https://www.mdpi.com/2078-2489/11/2/109>.

REFERENCES

1. Bryl, I. V. (2019). Determination of motivational advantages of intellectualization of enterprises of basic industries. *Economic Herald of Donbass*, 1 (55), 142–150. [in Ukrainian].
2. Bryukhovetska, N. Yu., and Chorna, O. A. (2019). Intellectualization as a priority direction for the development of industrial enterprises in the conditions of Industry 4.0. *Economy of industry*, 4 (88), 28–57. [in Ukrainian].
3. Bryukhovetska, N. Yu., and Bogutska, O. A. (2020). Intellectualization of enterprises: approaches, essence, structure. *Economic Herald of Donbass*, 1 (59), 92–100. [in Ukrainian].
4. Bogutska, O. A., and Bryukhovetskyi, Y. S. (2017). Assessment of the level of investment and innovation activity in relation to the policy of intellectualization and motivation of labor of the personnel of industrial enterprises. *Herald of economic science of Ukraine*, 1 (32), 19–25. [in Ukrainian].
5. Bulev, I. P., Bryukhovetskyi, Y. S., and Ivanenko, L. V. (2017). Modeling of raising the level of intellectualization of labor of employees of the enterprise. *Economy of industry*, 2 (78), 80–96. [in Ukrainian].
6. Vostryakova, V. Yu., and Makhova, G. V. (n.d.). *Patent statistics as an indicator of innovative activity of domestic enterprises*. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2612/2483>. [in Ukrainian].
7. Kis, S. Ya. (2015). *Intellectualization of enterprise activity: expediency, conditions, technologies*. Ivano-Frankivsk: IFNTUNG. [in Ukrainian].
8. Annual report 2021. National intellectual property body. State enterprise "Ukrainian Institute of Intellectual Property" (Ukrpatent). <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2021.pdf>. [in Ukrainian].
9. "Russian peace" came there: which cities of Ukraine were completely or partially destroyed during the war. (2023). <https://www.slovoidilo.ua/2023/02/03/infografika/suspilstvo/tudy-pryshov-ruskyj-myr-yaki-mista-ukrayiny-buly-povnistyu-abo-chastkovo-zrujnovani-vijny>. [in Ukrainian].
10. Shpak, N. O., and Kis, S. Ya. (2022). Peculiarities of the formation of the management system by "smart enterprises". *Economy and society*, 42. <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1652/1589>. [in Ukrainian].

11. Shpak, N., Kuzmin, O., Dvulit, Z., Onysenko, T., and Sroka, W. (2020). Digitalization of the Marketing Activities of Enterprises: Case Study. *Information*, 11, 109. <https://www.mdpi.com/2078-2489/11/2/109>. [in Ukrainian].

Olha Sobko, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Trade, West Ukrainian National University, Ukraine

Svitlana Stakhurska, PhD Student, West Ukrainian National University, Ukraine

DEVELOPMENT OF THE INTELLECTUAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF MODERN CHANGES

Abstract

Introduction. The direction of the development of intellectual potential as a fundamental factor of ensuring the effectiveness of activities at the micro level in the conditions of changes in economic systems is studied. The strengthening of the influence of intellectual capital on the development of the intellectual potential of enterprises has been proven. An analysis of the state and dynamics of the intellectual added value of milk processing enterprises was carried out. Reserves have been established for the development of the intellectual potential of milk processing enterprises based on the improvement of intellectual capital management.

The subject of the study is the development of the intellectual potential of the enterprise.

The purpose of the study is to analyze the development of the intellectual potential of milk processing enterprises and to identify reserves for its improvement based on the improvement of intellectual capital management in the conditions of modern changes.

Method (methodology). In the process of research, a complex of general scientific and special methods was used for the validity of the provisions given in the article, in particular: logical - when substantiating the impact of intellectual capital on the development of the intellectual potential of the enterprise; analysis and synthesis - for evaluating the main approaches to the interpretation of concepts and methods of assessing the amount of intellectual added value; comparison and grouping - for the systematization of indicators used to evaluate the effectiveness of managing the development of the enterprise's intellectual potential; graphic method - for visual representation of the results of analytical studies; abstract-logical - for theoretical generalization and formulation of conclusions.

The results. Reserves for the development of intellectual potential based on the improvement of management of the intellectual capital of milk processing enterprises have been identified. It has been proven that intellectual capital is the basis for the development of an enterprise's intellectual potential. The concept of the intellectual potential of the enterprise as an opportunity to create intellectual added value by setting up the production and commercialization of intellectual-intensive products, which ensures innovative business development, has been clarified. Predictive models of changes in intellectual added value for milk processing enterprises were built, as the main indicator of the level of management of the development of intellectual potential. The expediency of intensifying the processes of forming the intellectual capital of milk processing enterprises to increase the flows of intellectual added value is substantiated. Reserves have been established to increase the coefficient of intellectual added value at milk processing enterprises to increase the intellectual capacity of production.

Scope of results. Spreading in the practical activities of Ukrainian enterprises that operate in the field of milk processing approaches to intensify the development of intellectual potential will allow to strengthen their intellectual capacity and innovativeness, which will improve opportunities for entering international markets.

Keywords: intellectual capital of the enterprise; intellectual potential of the enterprise; intellectual added value; intellectual capacity; innovativeness; competitiveness.

Cite as: Sobko, O., and Stakhurska, S.. (2023). Development of the intellectual potential of the enterprise in the conditions of modern changes. *Economic analysis*, 33 (2), 194-201. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.02.194>